

WASU DAGA CIKIN AYOYIN HALITTUN ALLAH

Manufofin hudubar

- Tunatar da mutane wasu daga cikin ayoyin halittun Allah.
- Bayanin girman Allah Ta'ala, kuma da cewa shi ne wanda ya cancanci bauta shi kadai.
- Kiran Mutane da su godewa Allah ta'ala da ya hore musu wadannan manya-manyan halittu.
- Kiran mutane a kan su yi amfani da wadannan halittu wajen bautawa Allah

Huduba Ta Farko

Dukkan yabo da godiya da kirari sun tabbata ga Allah, taimakonsa da gafararsa muke nema, kuma muna neman tsarinsa daga sharrin kawukanmu da munanan ayyukanmu. Wanda Allah ya shiryar babu mai batar da shi, wanda kuma ya batar to babu mai shiryar da shi. Kuma ina shaidawa babu abin bauta da gaskiya sai Allah, shi kadai ne ba shi da abokin tarayya. Kuma ina shaidawa cewa, Annabi Muhammadu bawansa ne manzonsa ne. (Yaku wadanda suka yi imani ku ji tsoron Allah yadda ya cancaci a ji tsoronsa, kada ku mutu face kuna musulmi). (Ya ku mutane ku ji tsoron Ubangijinku wanda ya halicceku daga rai guda daya, kuma ya ya halicci matarsa daga gare shi, kuma ya yada maza da mata daga garesu (su biyu). Ku ji tsoron Allah wanda kuke yiwa junanku magiya da shi, (kuma ku kiyaye) zumunci. Lalle Allah mai kula ne da ku). (Yaku wadanda suka yi imani ku ku ji tsoron Allah kuma ku fadi magana ta daidai. Sai Allah ya gyara muku ayyukanku, kuma ya gafarta muku zunubbanku. Wanda ya bi Allah da Manzonsa haƙiƙa ya rabauta rabauta mai girma). Bayan haka, lalle mafi gaskiyar magana maganar Allah, kuma mafi kyawon shiriya shiriyar Annab Muhammadu (ﷺ). Kuma mafi shirrin al'amura (a addini) kaƙagaggunsu, kuma duk wani kaƙagaggen abu (a addini) bidi'a ce, duk wata bidi'a bata ce, duka wani bata kuma yana wuta".

Bayan haka:

Ya 'yan uwa! Lallai cikin halittun Allah baki daya, akwai aya da take tabbatar da cewa, Allah shi kadai ne, kuma shi ya cancanta a bautawa shi kadai. Allah yana cewa,

﴿ أَوَّلَمَ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ فَيَأْتِي حَدِيثٌ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴾ [الأعراف: ١٨٥].

(Shin ba su yi duba ba cikin masarautar sama da kasa, da ma duk wani abin da Allah ya halitta. Kuma tabbas ajalinsu ya karato. To da wane zance ne bayansa

suke bayar da gaskiya?) .

Kuma Allah ya ce,

﴿ أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَيْنَنَاهَا وَزَيَّنَّهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾ وَالْأَرْضِ مَدَدْتَهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا رُوسِي وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٧﴾ تَبَصَّرَةٌ وَذَكَرْنِي لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ﴿٨﴾ ﴾ [ق: ٦ - ٨].

(Shin ba su yi duba ba zuwa sama da take kansu, yaya muka gina ta, kuma muka kawata ta, babu wata baraka, ko kecewa tare da ita. Kasa kuma muka miƙar da ita, kuma muka jefa duwatsu a cikinta, muka tsirar daga kowane irin nau'in kayan marmari mai kayatarwa. Fafakarwa ce da tunatarwa ga duk wani bawa mai komawa ga Allah).

Kuma Allah ya ce,

﴿ أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْآيَاتِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ ﴾ [الغاشية: ١٧ - ٢٠].

(Shin ba sa yin nazari kan raƙuma, yaya aka halicce su? Haka nan sama, yaya aka daga ta? Haka nan kasa, yaya aka shimfida ta?).

Lallai yana daga cikin ayoyin Allah, halittar sama da kasa. Duk wanda ya yi nazari kan halittar sama, da kyawunta da daukakarta, da farfinta, zai gane ikon Allah da cancantarsa da a bauta masa shi kadai. Halitta da take nuna iyawa da kwarewa; halitta da babu makusa a tare da ita. Allah yana cewa,

﴿ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ﴿٢﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرِيْنًا يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ حَاسِمًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾ ﴾ [الملك: ٣ - ٤].

(Ka mayar da gani zuwa sama. Shin ka ga wata kecewa tare da ita? Sannan ka sake mayar da gani karo na biyu, ganinka zai dawo gare ka, yana tabaɓɓe, alhali ya gaji).

Haka idan mutum ya yi nazari kan halittar kasa, yadda Allah ya shimfida ta, kuma ya keta hanyoyi a cikinta, ya kuma kafa duwatsu a kanta, ya kuma albarkace ta da abubuwa irin daban-daban na buƙatun halitta, kuma ya hore ta ga dan Adam yana kai-kawo a kanta daga nan zuwa can ba tare da tangarda ba. Kuma a cikinta dan Adam yake samun abincinsa, da abin sha. Duk wannan yana nuna ikon Allah da cancantarsa a bauta masa shi kadai. Allah yana cewa,

﴿ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُتَوَكِّينَ ﴿٢٠﴾ ﴾ [الذاريات: ٢٠].

)A cikin kasa akwai ayoyi daban-daban ga masu sakankancewa da samuwar Allah).

Hakanan yana daga cikin ayoyinsa, abin da ya watsa a sama da kasa na halittu iri daban-daban: Sama akwai mala'iku, wanda ba mai iya kididdige su, sai Allah. Allah yana cewa,

﴿ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ﴿٣١﴾ ﴾ [المدن: ٣١].

(Babu wanda ya san yawan rundunar Ubangijinka, sai shi).

A kasa kuwa, akwai halittu dangi daban-daban, sun saba da juna ta fuskar halittarsu. Daga cikinsu akwai waƙanda suke masu amfani ga dan Adam, wanda ta hanyarsu yake kara sanin cika ni'imar Allah a kan bayi. Daga cikinsu akwai masu cutarwa ga dan Adam, wanda ta hanyarsa dan Adam yake kara gane matsayinsa

da kuma rauninsa a gaban sauran halittun Allah. Kuma dukkaninsu suna tsarkake Allah, tare da gode masa, kamar yadda ya ce,

﴿ تَسْجِحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يَسْجِحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا نَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴾ [الإسراء: ٤٤].

(Sama guda bakwai, da fasa, da abin da yake cikinsu, suna tsarkake Ubangiji. Kai babu wani abu, face sai yana tsarkake shi. Lallai shi ya kasance mai hakuri ne, mai gafara).

Kuma duk wannan halittu, Allah yake arzuta su shi kafai. Kamar yadda Allah ya ce,

﴿ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا ﴾ [هود: ٦].

(Babu wata dabba da take rarrafawa a fasa, face Allah ne yake arzuta ta).

Yana daga cikin ayoyinsa, dare da rana. Allah ya sanya dare, don nutsuwa ga bayi: Su kwanta a cikinsa, su yi barci, su sami hutu. Ya kuma sanya rana, gudanar da harkokin rayuwa, da neman arziki. Kamar yadda Allah ya ce,

﴿ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴾ [٧١] ﴿ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُم بَلِيلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴾ [٧٢] [الفصص: ٧١ - ٧٢].

(Ka ce, “Ku ba ni labari, idan Allah ya sanya dare dindindin, har zuwa ranar tashin Kiyama, wane Ubangiji ne ba Allah ba, zai zo muku da haske. Ba kwa jin abin da ake gaya muku?” Ka ce, “Ku ba ni labari, idan Allah ya sanya rana dindindin, har zuwa ranar tashin Kiyama, wane Ubangiji ne ba Allah ba, zai zo muku da dare, wanda za ku nutsu a cikinsa? Ba kwa ganin abin da ake gaya muku?).

Ya ku ‘yan uwa! Lallai wannan sararin duniya gabaɗaya, da abin da yake cikinsa, halitta ce ta Ubangiji, ba wanda ya halicce ta, sai shi, kamar yadda Allah ya ce,

﴿ أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴾ [٣٥] ﴿ أَمْ خَلِقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴾ [٣٦] [الطور: ٣٥ - ٣٦].

)Shin an halicce su ne daga babu, ko kuma su suka yi halitta? Ko kuma sun halicci sama da fasa ne? Bari dai, ba sa sakankancewa ne).

Duniya ba ta halicci kanta ba, kuma ba zai yiwu a ce haka kawai ta samu ba, ba tare da wani abu ya halicce ta ba. Wanda ya halicce ta, shi ne Allah, kuma shi yake tsaye da lamarinta, babu wanda ya halicce ta, sai shi, ba kuma wani Ubangiji, sai shi. Albarkacin Allah sun ya waita, shi ne wanda ya fi kowa iya kaddarawa».

Da fatan Allah ya albarkace ni da ku bakidaya da abin da muka ji na ayoyin kur’ani mai hikima, da wa’azi mai amfani. Lalle shi Allah mai ji ne mai gani.

Huduba Ta Biyu

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin Talikai. Tsira da amincin Allah su tabbata ga fiyayye halitta, kuma fiyayyen annabawa, Annabinmu Muhammadu da alayensa da sahabbansa da wafanda suka bi tafarkinsa har zuwa ranar Kiyama.

Bayan haka, ya ku 'yan uwa! Ya zama wajibi mu gode wa Allah, bisa wadannan halittu da ya yi, kuma ya hore su gare mu. Allah ya da sanar da mu abin da ba mu sani ba, ya koya mana abin da zai inganta addininmu da rayuwarmu. Yana daga cikin abin da Allah ya sanar da mu, mafarar halittar wannan duniyar, abin da ba za a iya sanin sa ba, sai ta hanyar Manzanni. Duk wani wanda zai yi magana kan yadda aka halicci sama da kasa, to dole ne mu gwada maganarsa da abin da Manzanni suka zo da shi. Idan sun yi daidai, sai mu karɓa, idan kuwa suka saba wa juna, to ba za a karɓi maganarsa ba.

Hakanan yana daga cikin abin da Allah ya sanar da mu, ya halicci sama da kasa, da abin da yake tsakaninsu: Ya halicci sama a cikin kwana biyu, ya kuma kafa duwatsu a kanta, ya tanadar da albarkatu, wanda bayi za su amfana da su, cikin wasu kwanaki biyu daban. Idan aka hada wannan, kwana huɗu kenan. Sannan ya nufi sama, alhali tana hayaki, sai ya daidaita ta, ta zama sama, sammai bakwai, cikin kwanaki biyu, ya yi wahayi cikin kowace sama, da abin da ya keɓance ta. Gabadaya kwana shida kenan, da Allah ya halicci sama da kasa a cikinsu, kuma ya ajiye abubuwa da ɗan Adam yake bukata a cikinsu: Ya samar da ruwa, ya samar da abinci iri daban-daban, wadanda za su tabbatar da dorewar ɗan Adam a doron kasa, kuma ya kimsa wa ɗan Adam yadda zai yi hulɗa da danginsa, da ma sauran halittun Allah. Duk Allah ya yi wannan, ba don komai ba, sai don a bauta masa shi kadai, kamar yadda Allah yake cewa,

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴾ [الدَّارِيَات: ٥٦].

(Ban halicci aljanu da ɗan Adam ba, sai don su bauta mini).

Don haka, ya zama tilas a kan kowane mutum, ya bauta wa Allah shi kadai, kamar yadda Allah ya yi umarni, don godiya ga Allah, bisa wadannan manyaman baiwaiwaki da Allah ya yi mana. Kamar yadda Allah ya ce,

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ ءِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴾ [البقرة: ١٧٢].

(Ya ku wadanda suka yi imani! Ku ci daga abubuwa masu tsarki, da muka arzuta ku da su, kuma ku gode wa Allah, idan kun kasance shi kadai kuke bautawa).

Kuma Allah yana cewa,

﴿ فَأَبْغُوا عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَأَشْكُرُوا لَهُ ۗ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴾ [العنكبوت: ١٧].

(Ku nemi arziki a wajen Allah, kuma ku bauta masa, ku kuma gode masa. Zuwa gare shi ne za ku koma).

Ya Ubangiji! Muna gode maka a kan wadannan kyaututtuka masu girma, kuma muna gode maka a kan aiko mana Manzanni da ka yi. Godiya ta tabbata ga Allah, wanda ya shiryar da mu ga wannan addini, ba mu zamo masu shiriya ba, ba don Allah ya shiryar da mu ba.